

РЕЗОЛЮЦІЯ **учасників першого Форуму об'єднаних громад**

Ми, учасники першого Форуму об'єднаних територіальних громад, який відбувся в м. Київ 15 грудня 2016 р., рішуче підтримуємо впровадження в Україні реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади за принципом децентралізації владних повноважень.

Ми свідомі того, що ефективне місцеве самоврядування стає основою розвитку демократичної України. А децентралізація влади стимулює розвиток місцевої економіки, що вже сьогодні на собі відчувають громади, чий інтереси ми представляємо.

Навесні 2014 р., коли Уряд схвалив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади і тим самим оголосив курс на побудову якісно нової, ефективної системи місцевого самоврядування в країні, прихильників реформи і тих, хто вірив у її впровадження, були одиниці. Бо майже всі роки, з часу відновлення української державності, місцеве самоврядування зазнавало з боку держави все більших обмежень у повноваженнях і ресурсах, через що не здатне було повноцінно виконувати свої функції.

Ми є свідками того, що з часу прийняття Конституції України та базових нормативно-правових актів з питань місцевого самоврядування, його розвиток фактично здійснювався лише на рівні територіальних громад міст обласного значення, оскільки переважна більшість територіальних громад через їх надмірну подрібненість та надзвичайно слабку матеріально-фінансову базу були неспроможними виконувати всі повноваження органів місцевого самоврядування.

Але сьогодні ми є також свідками того, що Президент України та Уряд України неухильно дотримуються курсу докорінної зміни системи управління і побудови дієздатного місцевого самоврядування. Вперше держава єдина з місцевим самоврядуванням в прагненнях і діях.

Ми позитивно відзначаємо той факт, що Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади набула свого продовження у конкретних законах України, нормативно-правових актах та реальних кроках державної влади.

Найпершим прийнято Закон України «Про співробітництво територіальних громад», який надав громадам правовий інструмент об'єднання своїх ресурсів для вирішення тих місцевих проблем, які не вдавалося вирішувати самотужки. На сьогодні реєстр налічує більше 60 договорів про співробітництво на місцевому рівні. Саме цей інструмент дозволяє сьогодні сотням тергромад у співпраці оновлювати дороги, створювати системи інтегрованого поводження з твердими побутовими відходами, утримувати пожежні частини і центри надання адміністративних послуг — реально змінювати життя на місцях на краще.

Ми вітаємо успішне впровадження в Україні Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Створення спроможних громад, здатних самостійно вирішувати питання місцевого значення — фундаментальний етап подальшого удосконалення територіальної організації влади в цілому.

У жовтні 2015 р. відбулися місцеві вибори в перших 159 об'єднаних територіальних громадах. Минув лише рік з того часу, а ми вже сьогодні можемо наочно продемонструвати позитивні результати реформи, що підтверджують правильність обраного шляху. Об'єднавшись, ми заявили, що готові взяти на себе повноваження, ресурси і нести відповідальність за прийняті рішення.

Уряд, у свою чергу, дотримав слова, і провів у 2015 р. перший етап фінансової децентралізації. Зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України унормували питання передачі органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і закріпили стабільні джерела доходів для їх реалізації.

Як об'єднані громади, статус яких фактично прирівняно до статусу міст обласного значення, ми перейшли на прямі бюджетні відносини з держбюджетом з 1 січня 2016 р.: отримали базову дотацію, освітню та медичну субвенції, а також 1 млрд. грн. субвенції з держбюджету на формування відповідної інфраструктури, можливість долучитися до ресурсів Державного фонду регіонального розвитку. Ми самостійно, без втручання влади району чи області сформували бюджети громад, чий інтереси представляємо, нам ніхто більше не наказує, куди і скільки спрямувати коштів, ніхто за нас не визначає пріоритетність тих чи інших завдань. Ми спільно з громадами визначаємо стратегію розвитку територій, де проживаємо, і несемо відповідальність за це перед нашими виборцями. Це дало змогу врешті перейти до системної злагодженої роботи і вирішення справді важливих для громади питань.

Відзначаємо, що від органів виконавчої влади об'єднаним територіальним громадам законодавчо передано повноваження з реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень; державної реєстрації юридичних і фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, надання інших платних послуг, пов'язаних з такою державною реєстрацією, здійснено фінансове забезпечення таких повноважень.

Нарешті ресурси місцевих бюджетів зростають і громади мають змогу спрямовувати кошти на розвиток територій, добробут громад. У листопаді 2016 р. надходження власних ресурсів до загального фонду місцевих бюджетів зросли у 1,5 рази (+49,6%) або на 43,7 млрд. грн., порівняно з аналогічним періодом минулого року, а надходження власних доходів місцевих бюджетів об'єднаних громад зросли більше ніж у 3 рази (на 2 млрд. грн.) порівняно з 11 місяцями 2015 р. (з 0,9 млрд. грн. до 2,9 млрд. грн.). Власні доходи бюджетів об'єднаних територіальних громад на 1 жителя відповідної території в середньому по всіх об'єднаних територіальних громадах збільшилися з 640 грн. до 2115 грн. (на 1475 грн.).

Констатуємо, що в 2016 р. нам вдалося капітально відремонтувати будівлі шкіл, дитячих садків, будинків культури, амбулаторій, фельдшерсько-акушерських пунктів, закупити нове медичне обладнання, частково провести ремонти доріг та побудувати нові, вирішувати питання поводження з твердими побутовими відходами, провести реконструкцію чи побудувати водогони, забезпечити вуличне освітлення в селах, створити нові маршрути громадського транспорту, які сполучають населені пункти, що об'єдналися, з центром тергромади, налагодити якісну систему надання адмінпослуг через створення центрів надання адміністративних послуг або через місцеві відділи реєстраційної служби. За кошти субвенції з державного бюджету, які спрямували на розвиток інфраструктури об'єднаних територіальних громад, в 2016 р. впроваджується близько 1300 проектів, серед яких переважають інфраструктурні проекти освітньої галузі, ремонту доріг, покращення якості

надання послуг. Понад 70 проектів реалізуються в об'єднаних територіальних громадах за кошти Державного фонду регіонального розвитку.

Все це вдихнуло нове життя в села, селища і міста. Окрім їх оновлення, зовнішніх змін, громади суттєво змінилися зсередини. Ми стали зацікавленими створювати нові робочі місця, забезпечувати сприятливі умови для залучення інвестицій, розвитку економічної активності, ретельно підходимо до підбору кадрів і їх навчання, бо від них залежить якість виконання завдань, а постійний діалог з громадами дозволяє визначатися з пріоритетами. Громади відчули свою причетність до прийняття рішень і ретельно контролюють дії місцевої влади.

Результати річної діяльності перших об'єднань в Україні переконливо свідчать, що реформа місцевого самоврядування, децентралізація влади – це той шлях, з якого громади вже ніколи не звернуть.

Ми вітаємо, що до наших лав у 2016 р. доєдналися ще 209 об'єднаних територіальних громад.

Водночас, з формуванням об'єднаних територіальних громад виникає чимало питань у взаємовідносинах з нині діючою системою районних органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій, які не завжди сприяють як утворенню спроможних громад, так і їх діяльності.

У зв'язку з цим вважаємо, що зволікання з формуванням спроможного базового рівня місцевого самоврядування є неприпустимим і наполягаємо, щоб у 2017 році завершився перший етап реформи в частині формування спроможних громад. Адже це той фундамент, який дасть змогу втілити ефективні перетворення у освіті, медицині, соціальній, культурній та інших сферах нашого повсякденного життя.

Виходячи з результатів обговорень, що відбулися під час першого Форуму об'єднаних територіальних громад за участю представників органів державної влади, місцевого самоврядування, міжнародних проектів і програм, експертної спільноти, та з метою подальшого ефективного виконання завдань реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади:

РЕКОМЕНДУЄМО:

Верховній Раді України якнайшвидше прийняти наступні закони:

- про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей добровільного об'єднання територіальних громад, розташованих на територіях суміжних районів (реєстр. № 5520) *(передбачає зміни до Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та до Земельного кодексу України щодо зміни меж районів у разі об'єднання територій сусідніх рад, межі юрисдикції яких розташовані в різних але суміжних районах однієї області);*

- про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо добровільного приєднання територій) (реєстр. № 4772, II читання) *(передбачає спрощену процедуру приєднання громад до уже утворених ОТГ, що набули статусу спроможної ОТГ, передбаченої Перспективним планом);*

- про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо добровільного приєднання територій) (реєстр. № 4773) *(передбачає, що право на перехід на прями трансферти з*

держбюджетом також мають об'єднані відповідно до Закону територіальні громади, визнані у встановленому Законом порядку спроможними);

- про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо поширення повноважень органів місцевого самоврядування територіальних громад на всю територію відповідної сільської, селищної, міської територіальної громади (реєстр. № 5253) *(передбачає забезпечення сталого розвитку територіальних громад через розширення їх юрисдикції на території поза межами населених пунктів, створення умов для реалізації органами місцевого самоврядування нових можливостей, які відкрила їм бюджетна децентралізація на упорядкування та збереження територій за межами поселень)*;

- про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо статусу старости села, селища) (реєстр. № 4742, II читання) *(більш чітко визначає статус старости, просторових меж його діяльності, кола повноважень, підстав та порядку дострокового припинення повноважень, гарантій діяльності; вводить поняття «старостинський округ», межі якого співпадають з межами території юрисдикції рад тих територій, які об'єдналися)*;

- про внесення змін до деяких законів України щодо набуття повноважень сільських, селищних, міських голів (реєстр. № 4110, II читання) *(передбачає зміни до законів «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві вибори», «Про Центральну виборчу комісію» — унормовує питання набуття повноважень сільського, селищного, міського голови та правового забезпечення вимог щодо обмеження сумісництва (суміщення) з іншими видами діяльності при зайнятті вказаних посад)*;

- нову редакцію Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (нова редакція) (реєстр. № 2489) *(синхронізує службу в органах місцевого самоврядування з вже чинним Законом України «Про державну службу»)*;

- про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо зняття штучних обмежень на реалізацію права на приватизацію і отримання в користування земельних ділянок (реєстр. № 3190) *(передбачає спрощення процедури оформлення права на приватизацію і отримання в користування земельних ділянок, оптимізацію процедури оформлення речових прав на земельні ділянки під нерухомим майном, необхідність розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, при передачі її у власність (користування) власнику розташованих на такій ділянці будівлі (споруди)*;

- проект Постанови про внесення зміни до Постанови Верховної Ради України "Про зміни в адміністративно-територіальному устрої Донецької області, зміну і встановлення меж міста Горлівка та Бахмутського району Донецької області" від 08.09.2016 року №1520 - VIII (реєстр. № 5139).

Кабінету Міністрів України:

сприяти щорічному проведенню форумів об'єднаних територіальних громад;

розробити зміни до:

- актів законодавства щодо повноважень рад органів місцевого самоврядування ОТГ самостійно визначати рівень заробітної плати працівників виконавчих органів;

- Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» з метою надання дозволу виконавчим органам сільських, селищних, міських рад, об'єднаних територіальних громад здійснювати державну реєстрацію народження фізичної особи та її походження, шлюбу, смерті;

- Закону України «Про нотаріат», надавши можливість вчиняти нотаріальні дії посадовим особам місцевого самоврядування не тільки в сільській місцевості, а і в селищних ОТГ;

- Закону України «Про місцеві вибори» у частині перегляду пропорційної виборчої системи у виборах рад міських об'єднаних територіальних громадах (*у міських об'єднаних територіальних громадах, що об'єдналися навколо міст обласного значення, вибори ради відбуваються за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій із закріпленням кандидатів за територіальними виборчими округами, що унеможливило гарантоване представництво в таких радах депутатів від сільських територій, які ввійшли до складу міської ОТГ*);

- Закону України «Про засади законодавства України про охорону здоров'я» (*в частині можливості надання первинної медичної допомоги не тільки через Центр первинної медико-санітарної допомоги, але й через амбулаторії та приватних лікарів загальної практики*);

Міністерству охорони здоров'я:

- **розробити:**

- перелік послуг, який входить в соціальний пакет надання первинної медичної допомоги та визначити вартість таких послуг;

- законодавчо визначений норматив бюджетної забезпеченості чи коефіцієнт розподілу між первинною і вторинною медичною допомогою (вказаний норматив повинен відповідати вартості пакету медичної допомоги на первинному рівні);

- положення про заклади, які входять до складу госпітального округу, перелік відділень, інших підрозділів, які входять до таких закладів, норми навантаження на обладнання та персонал;

- рекомендації щодо розподілу коштів медичної субвенції, що виділяється на вторинний рівень, між закладами вторинної медицини в рамках госпітального округу, порядок прийняття рішень щодо взаємних міжбюджетних трансфертів адміністративних одиниць, що входять до госпітального округу;

- створити вертикально підпорядкований орган з контролю якості надання медичних послуг – госпітальну інспекцію;

- рекомендувати ОТГ укладати договори з ЦПМСД на фінансування послуг з надання первинної медичної допомоги з оплатою по факту надання таких послуг.

Ураховуючи викладену в резолюції інформацію, констатуємо незворотність процесів децентралізації влади та подальшого удосконалення інституту місцевої демократії, підвищення ефективності територіальної організації влади, звертаємося до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України з проханням забезпечити виконання наших рекомендацій. Саме децентралізація створює нові можливості для розбудови сильної, успішної держави.